

Вилијам Монтгомери, бивши амерички амбасадор у Хрватској и Србији, казао је у интервјуу за Независне новине да је од оних који не искључују да ће у једном тренутку у РС доћи до референдума о независности РС.

Бивши представник бившег америчког предсједника Била Клинтона у Управном одбору Савјета за имплементацију мира тврди да ће због Дејтонског споразума, „који је блокирао БиХ“, доћи до каскања БиХ ка Европи, те да БиХ никада неће ући у ЕУ „све док људи у БиХ не одустану од својих предратних циљева“.

НН: У односу на период прије неколико година, да ли има разлога за оптимизам или за песимизам у региону Балкана?

МОНТГОМЕРИ: Одговор је – да. Шалим се. Све зависи како гледате на ствари. Ако погледате уокло, можете наћи много разлога за оптимизам. Можете видјети нове фирме, можете видјети нове лијепе и велике грађевине. У цијелој регији можете видјети много више слободе кретања него раније. Међутим, са друге стране, ако сте песимиста, а ја сам један од њих, можете видјети читав низ озбиљних проблема који још нису ријешени. А, ти проблеми су веома озбиљни. Управо сам одржао један говор у Бугарској и говорио сам о подручјима велике нестабилности. Та подручја су Косово, Македонија и, на вашу жалост, БиХ. А, БиХ укључујем у то, јер још постоји наслједство ратних година и наслједство Дејтонског мировног споразума, који је потпуно онемогућио да БиХ функционише онако како би могла и морала. У овом тренутку она функционише као другоразредна земља у Европи. Добра вијест је једино то да се више не ратује. Лоша је вијест да су многе ствари потпуно блокиране. И ниједна од етничких група није флексибилна, када се ради о одустајању од циљева које су имали прије рата.

НН: Шта је проблем, зашто је то тако?

Пише: Вилијам Монтгомери
среда, 28 јануар 2009 20:32

МОНТГОМЕРИ: Проблем је у томе што сте имали невјероватно бруталан рат с насиљем над цивилима, а злочине су чинили сусједи једни другима. Све је то створило огромну мржњу. То је први проблем. Други проблем је да је Дејтонски мировни споразум био успјешан само утолико што је зауставио рат. Међутим, он је учврстио један немогући систем. Ја не могу ни да набројим све предсједнике које имате и премијере које имате и ministre и парламенте и заступнике и кантоне итд. Чак и у најбољим околностима чини се немогућим да тај систем икада функционише. Због тога је БиХ суочена са системским проблемом, који у комбинацији с тешким искуствима из ратног времена чини тешким да се ишта промијени.

НН: Али, политичари у РС аргументују да је РС функционална и ефикасна и да је проблем о којем говорите уствари проблем у Федерацији?

МОНТГОМЕРИ: Мислим да нема овдје ни правих, ни кривих одговора или гледишта о томе. Ради се о томе шта ко преферира. На примјер, ако људе у РС питате гдје живе, рећи ће вам да живе у РС. Неће рећи да живе у БиХ. Не кажем да је то исправно или да није исправно. То је једноставно тако. А, ако исто питање поставите Бошњаку, рећи ће да жели да живи у БиХ. Они желе снажне централне институције и веома слабе ентитете, ако их уопште и желе. Значи, постоји велика разлика у начину гледања. Такође, реалност је да сви босански Хрвати имају хрватски пасош и гледају ка Хрватској, више него према било чему другом. Не кажем да је било шта од тога исправно или да није исправно, само кажем да постоје разлике у томе како сваки од тих народа види будућност и гдје свако од њих гледа.

НН: Многи кажу да је проблем да ЕУ нема јаку и конзистентну политику према БиХ?

МОНТГОМЕРИ: Као што знате, Ричард Холбрук и Педи Ешдаун су недавно написали писмо о будућности БиХ. Они су први, засад и једини који су изразили ту врсту забринутости. Реалност је да тренутно због много разлога имате другоразредну државу, у цјелини. Она не функционише добро. А, друга реалност је да ће у свјетлу свих проблема у свијету, као што су Ирак, Иран, финансијска криза, бити немогуће да се лидери САД и ЕУ на највишем нивоу фокусирају на БиХ и да помогну да се изврши притисак да се покрену промјене, да се то ријеши, на овај или онај начин. Тако да мислим да ће БиХ, нажалост, наставити каскати и у наредном периоду.

НН: Да ли се може шта промијенити новом америчком администрацијом?

Пише: Вилијам Монтгомери
среда, 28 јануар 2009 20:32

МОНТГОМЕРИ: То јесте тужна реалност. Мислим да се политика нове америчке администрације према БиХ неће уопште промијенити. Једини који би можда могли нешто промијенити су сенатор Бајден, сада потпредсједник Бајден, и државни секретар Хилари Клинтон, који обоје имају дуго искуство и велику забринутост према овом региону.

НН: Зар је заиста немогуће остварити било какав напредак ако неко не притисне извана?

МОНТГОМЕРИ: Имали смо ту расправу у Међународном комитету, не знам ни сам колико пута. Једни говоре да наметање извана никад неће успјети. Други тврде да ако не притиснете, никад се ништа неће промијенити. Мислим да се ради о комбинацији обе тврдње. Коначни одговор, коначна шаргарепа је чланство у ЕУ. Али, проблем је да су услови за улазак у ЕУ такви да не вјерујем да ћете их икада испунити, ако не одустанете од ствари које су миле и драге вашем срцу. Примјера ради, мислим да ако бисте питали политичаре у РС да бирају између чланства у ЕУ и пуне аутономије за РС, они ће изабрати пуну аутономију за РС. И мислим да би добили и широку подршку људи.

НН: Постоји ли опасност да се БиХ распадне?

МОНТГОМЕРИ: Ја сам од оних који не искључују да ће у једном тренутку у РС доћи до референдума о независности РС, који очекују српски политичари. То ће у највећој мјери зависити и од односа с ЕУ, разговора с ЕУ и у којој мјери је приступ ЕУ остварив. Али, постоје и догађаји о којима за сада не знамо много. На примјер, међународна финансијска криза и утицај који ће она имати на Босну, а она ће сигурно имати велики утицај на БиХ. А, зависиће и од ресурса које ће ЕУ уложити у БиХ и шта ће се десити када они пресуше. То би

(Разговор водио Слободан Дурмановић, "Независне новине")